

Universiteit voor het
Maatschappelijk Belang

maatschappelijke zetel: Cellebroedersstraat 13-15, 3500 Hasselt
bijkomend werkadres: pastorie Godsheide, Kiezelstraat 132, 3500 Hasselt
ondernemingsnummer: 0666-646-059

JAARVERSLAG 2023

Een wereld van verbondenheid en betrokkenheid uitbouwen, dat doe je niet in gespreide slagorde. Daarom wil de Universiteit voor het Maatschappelijk Belang de verbinding leggen tussen de vele burgers, verenigingen en instellingen die actief werken rond sociale en ecologische thema's. Ze wil mensen en organisaties ervan overtuigen dat we een gemeenschappelijke zaak dienen, en dat we onze krachten moeten bundelen in een globale actie, een brede vernieuwingsbeweging.

De wortels van de UMB zijn meer dan 25 jaar oud. Onder haar huidige benaming is de organisatie actief sinds september 2013. Na overleg met rector Luc De Schepper was de Universiteit Hasselt bereid om het initiatief te nemen. Ze zorgde voor een ontmoetingslokaal in de Oude Gevangenis van Hasselt en zette een halftijds personeelslid (Felix Bergers) op de loonlijst. Hogeschool PXL en Provincie Limburg waren de partners van het eerste uur.

Enkele jaren later moest het provinciebestuur de persoonsgebonden bevoegdheden afstaan, en ze verloor de hieraan verbonden geldmiddelen. Hierdoor moest de UMB zich verzelfstandigen als vzw. Dat gebeurde in de loop van het jaar 2016, en de organisatie bouwde een ontmoetingsruimte uit boven de lokalen van Vormingplus (nu Avansa) in de Cellebroedersstraat 13-15 van Hasselt. Hier is nog altijd de maatschappelijke zetel gevestigd. Op 1 mei 2022 werd er een nieuw secretariaat met ontmoetingsruimten geopend in de voormalige pastorie van Godsheide.

In 2023 werd de werking gefinancierd vanuit Universiteit Hasselt en giften, maar veruit de belangrijkste middelen kwamen uit een over drie jaar lopende projectsubsidie van de Vlaamse Gemeenschap (voor armoedebestrijding).

I. Doelstellingen van Universiteit voor het Maatschappelijk Belang (UMB)

De basisdoelstelling van de UMB, dat is burgers activeren tot maatschappelijke participatie om samen te bouwen aan een leefbare wereld, een rechtvaardige samenleving, een duurzame aarde. In eerste instantie moeten we hen daartoe de mogelijkheden geven. Sinds enkele decennia spreekt men van empowerment, tegenwoordig valt in navolging van Amartya Sen en Martha Nussbaum geregeld de term "capability approach". Dit houdt in dat we de mensen niet alleen de kracht geven om zich te integreren in de samenleving, maar ook om haar mee vorm te geven.

In een tweede stap werken we eraan om alle krachten te bundelen in een beweging voor maatschappelijke verandering. We zouden kunnen spreken van reticulaire opbouw en activering. Voor beide processen ontwikkelt de UMB de volgende hefboomfuncties:

- a) Denktank
De UMB wil een denktank zijn met een universeel en globaal karakter, die oog heeft voor de samenhang van alles met alles. Hierin wil ze onbevangen en multidisciplinair te werk gaan, tussen de zuilen staan en boven de verkokering. In haar maatschappelijke analyses brengt ze de nodige alertheid op voor het zichtbare en veel besprokene, maar ook voor wat latent blijft (onderliggende structuren, existentiële vragen, ...).
Zowel academici als kritische burgers die op het veld actief zijn worden uitgenodigd om mee te denken.
- b) Spreekbuis
De ideeën, standpunten, meningen, ... van de ecologische en sociale bewegingen kunnen binnen de UMB verwoord worden en daarna uitgedragen via de pers, nieuwe sociale media en alle andere kanalen. Speciale aandacht gaat naar de dwarsverbanden tussen ecologische en sociale vraagstukken. Daarnaast willen we een stem geven aan de stemlozen.
Vanuit de UMB of in opdracht van de UMB kunnen er artikels en andere publicaties geschreven worden.
- c) Motorfunctie
De UMB organiseert zelf allerlei activiteiten om maatschappelijke processen op het terrein te initiëren, gaande van gespreksavonden, debatten, petitie, open brieven tot overleg met het beleid of signaalacties. Bijzondere aandacht gaat hierbij naar samenwerking.
- d) Ondersteuningsfunctie
De Universiteit voor het Maatschappelijk Belang wil vermijden dat ze nog eens overdoet waar anderen mee bezig zijn. In vele gevallen versterkt ze de initiatieven van partnerorganisaties door deskundigheid aan te dragen of publiciteit te maken. Nieuwe en vernieuwende initiatieven kunnen vaak levensvatbaar worden door allerlei zeer diverse actoren in connectie te brengen, synergieën uit te bouwen.
De UMB heeft een groot geloof in kleine basisinitiatieven vanuit de mensen zelf, vanuit buurten of gelijkgezinden die elkaar ontmoeten. Het is belangrijk dat deze groepen zich in moeilijke periodes gesteund weten, eventueel om hun werking terug op de been te helpen.
- e) Kruispuntfunctie
Door het brede netwerk aan contacten kan de UMB mensen met elkaar in contact brengen, bestaande werkingen helpen uitbouwen, acties voorzien van informatie en informatie omzetten in actie.
- f) Vernetting
Mensen doorverbinden naar elkaar moet tenslotte uitmonden in een stabiel verbindingsnetwerk, voorbij versnippering en verkokering. Vanuit een breed web met vele levendige relaties en intense samenwerkingspatronen komen we tot een slagvaardige vernieuwingsbeweging.

II. Kernthema's

Volgende kernthema's vormen een blijvend aandachtspunt binnen onze werking:

armoedebestrijding
ontwikkelingssamenwerking
vrede en mensenrechten
milieu en klimaat
sociale cohesie en maatschappelijke opbouw
samenwerking tussen levensbeschouwingen.

III. Operationalisering

Om de doelstellingen te realiseren werd volgende structuur uitgetekend:

1) Bestuursorgaan

Eind 2016 werd er vanuit de toenmalige stuurgroep een vzw opgericht. De statuten verschenen op 6 december dat jaar in het Belgisch Staatsblad.

De samenstelling van de ledenvergadering en bestuursorgaan werden tijdens de Algemene Vergadering van 31 augustus 2020 gewijzigd en goedgekeurd. Het bestuursorgaan bestaat sindsdien uit:

Jos Snijkers, voorzitter
Lizette Stiers, secretaris
Jan Reyskens, penningmeester

2) Stuurgroep (= algemene vergadering)

De leden van de algemene vergadering vormen de vaste kern van de stuurgroep met vertegenwoordigers uit het werkveld. Ze wordt samengesteld met aandacht voor een evenwichtige representatie van alle kernthema's, en ook voor een balans tussen grotere ngo's en kleinere basisgroepen.

De stuurgroep komt maandelijks samen, zodat de leden met elkaar vertrouwd geraken en team vormen. Op deze manier kan ze aan de werking van de UMB richting geven.

In 2023 zaten, naast het bestuur, volgende mensen in de stuurgroep, en waren dus stemgerechtigd voor de algemene vergadering:

Miety Van Nuffel
Roel De Ridder
Roger Jacobs

Felix Bergers, coördinator (deeltijds vrijgestelde), is niet stemgerechtigd

3) Overlegraad

De overlegraad is een breder adviesforum dan de stuurgroep. Hij staat open voor alle geïnteresseerden. Langs deze weg wil de UMB in verbinding blijven met de talrijke en veelkleurige initiatieven, en ook met allerlei organisaties en bewegingen die niet in de stuurgroep vertegenwoordigd zijn. Zo vinden heel wat nieuwe ideeën hun weg naar de UMB, en wordt het samenwerkingsnetwerk versterkt. De overlegraad lag stil wegens en na corona. Hij zal in de toekomst weer twee keer per jaar samenkomen.

4) Werkgroepen

Vrijwilligers spelen een centrale rol in het vernieuwingsproces. Zij komen vaak samen in werkgroepen, die soms een tijdelijk karakter hebben om een activiteit voor te bereiden of om in te spelen op de actualiteit. In 2023 kwam er een nieuwe werking bij rond woonwagenvelden. De werkgroepen worden hieronder behandeld.

5) Ontmoetingslokaal en andere fysieke ontmoetingsruimten

Een laagdrempelige ontmoetingsruimte waarin mensen face to face kunnen samenkomen, dat is voor de UMB een cruciaal onderdeel van de werking. Sinds 1 mei wordt hiervoor de benedenverdieping van de pastorie van Godsheide gebruikt. Momenteel vinden deze ontmoetingen nog op afspraak plaats, maar op termijn moet de pastorie uitgroeien tot een warme bijenkorf van mensen in actie.

Voor grotere vergaderingen kunnen we terecht in de vergaderzalen van Avansa. Voor publieksactiviteiten trekken we vooral naar de kerk van Godsheide en naar de auditoria van de universitaire campus Oude Gevangenien. De overlegraden vinden plaats in jeugdhotel Hostel H. Onze werking rond armoede en ecologisch leven heeft wortelaarde gevonden in Genk, afwisselend bij lokale werkingen. Voor onze werking rond woonwagenvakken treffen we elkaar in de Stiernerhub, in de buurt van het terrein op de Horensberg.

In de loop van 2023 werd de dorpskern van Godsheide stilaan het centrale brandpunt van onze werking, vanuit vier en later vijf locaties. Zo vierden we ons tienjarig bestaan op 14 oktober in het Ontmoetingscentrum van Godsheide. Ook met Bethanië, in het voormalig bezinningscentrum van de jezuïeten in Godsheide, bestaan er contacten. Hier komt momenteel een boeddhistische sangha samen voor zenmeditatie. Ons nieuwe Trefcentrum voor Levensbeschouwingen kiest voor kleinere samenkomsten voor de lokale pastorie, terwijl de grotere activiteiten in de kerk plaatsvinden. Nu buurthuis Malpertuus volledig gerenoveerd is, wordt dit een nieuwe locatie voor sommige van onze evenementen.

6) Sociale kalender (virtuele ontmoetingsruimte)

De sociale kalender wil allerlei maatschappijvernieuwende initiatieven samenbrengen in één overzichtelijke agenda. Je vindt er voordrachten en evenementen die bijdragen tot een leefbaarder wereld vanuit ecologische, sociale, spirituele, artistieke of interculturele hoek. Alle verenigingen uit het netwerk kunnen hun activiteiten laten opnemen zolang ze raakpunten hebben met de kernthema's.

De agenda is bereikbaar via

www.socialekalender.be.

7) In juni 2016 werd de nieuwe website geopend (**www.umb-limburg.be**). Enige tijd later ging de facebookpagina van start. Het wint immers aan belang dat we online kunnen communiceren en dialogeren met mensen uit het netwerk en met anderen die met gelijkaardige initiatieven bezig zijn. Persoonlijke ontmoetingen blijven wel centraal staan.

8) samenwerking met scholen en overheden

- De UMB zetelt in de Werkveldcommissie van de bacheloropleiding Sociaal Werk (PXL-People and Society).
- Daarnaast is de organisatie betrokken in het Limburgs Platform Sterk Sociaal Werk, dat voor een strijdbare verbinding zorgt tussen heel wat partners uit het werkveld, van school tot overheid.
- via ons aanbod van lezingen kunnen we het intellectuele debat bij de studenten aanwakkeren, een nieuwe generatie kritische intelligentsia kweken.
- via onze contacten kunnen we studenten vrijwilligerswerk, werkthema's en afstudeerprojecten aanbieden. Dat laatste was twee keer het geval, rond het thema "50 jaar Wereldscholen" en het thema duurzame energie in woonwagenvakken.
- via verschillende provinciale diensten, gemeentebesturen en studiediensten kunnen we vlotter aan dossieropbouw werken, de resultaten in elkaar integreren en ze implementeren in beleid.

IV. Activiteiten

Vormingsactiviteiten worden onder verschillende vormen aangeboden: voordrachten, gespreksavonden, panelgesprekken, workshops,...

Geregeld vertrekken de activiteiten vanuit een werkgroep met mensen vanuit het werkveld. Op andere momenten gaat het initiatief uit van een partner uit het netwerk, en zet de UMB zich ervoor in om andere partners mee te betrekken. Op deze manier wordt de vernetting ontwikkeld en de verkokering tegengegaan. Open deuren en vensters moeten het hokjesdenken tegengaan en de solidariteit tussen de verenigingen verhogen.

De UMB staat er ook bekend voor dat ze gebruik maakt van protestacties en sensibiliseringscampagnes als publiek communicatiemiddel. In 2023 was dat o.a. het geval rond het klimaat en mobiliteit. De UMB zat mee in de trekkersgroep van de Internationale Dag van het Verzet tegen Armoede in Hasselt (17 oktober).

V. Werkgroepen

1. Werkgroep Vorming

Al van in 1998 organiseert Het Genootschap De Volle Maan vier of vijf keer per jaar een gespreksavond met sprekers uit de nieuwe sociale bewegingen, het middenveld, de academische wereld of de politiek. De invalshoek is altijd maatschappelijke vernieuwing. Deze gespreksavonden zijn ook echte ontmoetingsavonden, waarbij de bezoekers elkaar leren kennen en zo weven aan een netwerk. Sinds september 2013 is de werking van Het Genootschap geïntegreerd in de Universiteit voor het Maatschappelijk Belang, als Werkgroep Vorming.

Na een pauze ten gevolge van corona hernamen we de activiteiten in 2022 met een succesrijk colloquium over ecologische transitie in Limburg. Tijdens een tweede avond kwam rector Bernard Vanheusden spreken over de maatschappelijke rol van de Hasseltse universiteit en over het begrip "civic universiteit".

Dit jaar beperkten we ons tot drie samenkomsten. Op 7 februari lieten we Sammy Mahdi in zijn biografie graven om te onderzoeken wat hem inspireerde tot zijn huidige politieke denkbeelden. We hielden op 4 april een gespreksavond met Johan Danen, die de grote milieudossiers van Limburg onder het licht hield. Op 12 oktober organiseerden we, in samenwerking met heel wat partnerverenigingen, een brede samenspraak over jongeren en het klimaat. Sprekers waren o.a. Caroline Vrijens (kinderrechtencommissaris), Anuna De Wever (Youth for Climate) en Myriam Philippens (Broederlijk delen). We vertoonden een documentaire over de donut-economie. Deze avond betekende ook het startschot van het Hasseltse Klimaatactieplan (KLAP).

2. Werkgroep Armoede en Ecologisch Leven

In onze pogingen om het ecologisch bewustzijn te doen groeien, moeten we er aandacht aan besteden om alle bevolkingslagen te bereiken. Voor mensen in armoede is het niet zo evident om bijkomend te investeren in een duurzame levensstijl. Zij hebben wel een kleinere ecologische voetafdruk dan de middenklasse, maar omdat het moet. Uit noodzaak vertonen ze een lager consumptieniveau, met o.a. minder verplaatsingen en meer tweedehandsaankopen.

Op een aantal vlakken brengt een ecologische leefwijze kosten met zich mee. Mensen in armoede kopen veel huiswaar in plastic omdat dit goedkoper is. Ze willen besparen op voeding, en junkfood kost minder dan biologische eetwaren. Ze wonen vaak in huizen die niet energiezuinig zijn omdat ze huurder zijn of uit geldgebrek. De containerparken zijn te duur en slecht bereikbaar voor mensen zonder wagen. De milieu- en natuurverenigingen staan nog te weinig open voor personen met een geschiedenis van maatschappelijke achterstelling. De mensen in armoede en de mensen uit de middenklasse dreigen zo verder uit elkaar te groeien.

Het gaat om een serieuze drempel, en de Universiteit voor het Maatschappelijk Belang wil er uitdrukkelijk bij stilstaan. Daarom richtte ze een overlegplatform op van partners uit de ecologische en de armoedeorganisaties om gezamenlijk na te denken, om samen een open dialoog op te zetten. De veelvuldige respons maakte al meteen duidelijk dat het onderwerp leeft. De "Werkgroep armoede en ecologisch leven" groeit uit tot een van de meest dynamische projecten van de UMB, en verenigt mensen die in armoede leven, mensen uit de ecologische beweging, uit de nutsbedrijven, uit de vakbonden, uit de academische wereld, uit de samenlevingsopbouw,...

Het is van cruciaal belang om deze partners bij elkaar te brengen. Goed bedoelde maar slecht overwogen beleidsmaatregelen kunnen de maatschappelijke kloven nog uitdiepen. Het zou jammer zijn wanneer mensen in armoede het nog minder aankunnen om duurzaam te leven omdat het leven voor hen duurder wordt door de beleidsmaatregelen voor het klimaat.

In dit project brengen we verschillende doelstellingen samen:

- expertise ontwikkelen rond het thema
- uitbouwen van een netwerk van zelforganisaties die met dit thema aan de slag gaan in de eigen werking via gezonde groepsmaaltijden, workshops, ...
- in overleg gaan met sociale en politieke beleidsorganen om deze vernieuwingsprocessen te ondersteunen en te faciliteren

- vorming aanbieden aan de mensen in armoede en aan het grote publiek
- sensibilisering van partners in het middenveld en de nieuwe sociale bewegingen, en hen samenbrengen in een netwerk
- toeleiding van de mensen in armoede en mensen in de middenklasse naar elkaars activiteiten

De werkgroep werd op 15 juni 2018 in het leven geroepen. 2019 werd een bruisend jaar waarin we veelvuldig naar buiten kwamen. Sindsdien hebben we onze schouders gezet onder volgende initiatieven:

* De UMB zette geregeld voet binnen in het ontmoetingshuis De Sfeer in Genk, en zat met de mensen mee aan tafel. Recent was dat rond uitsluiting ten gevolge van digitalisering en rond problemen met het gebruik van De Lijn. Het was nog in de tijd voor het nieuwe vervoersplan dat op 6 januari 2024 van start ging. Toen namen de problemen alleen maar toe. Heel wat mensen geraakten niet meer op een behoorlijke manier in hun ontmoetingshuis.

* Op 28 december 2022 ging er in Sledderlo-Genk een contactavond door voor mensen in armoede, met een hapje en een drankje. We voorzagen er allerlei gezelschapsspelen en kienen, met muziek en kleine geschenken voor iedereen. Het was een succes, en we gingen deze formule kopiëren naar andere buurten. We hielden twee keer overleg met mensen uit De Pionier in Zwartberg. Jammer genoeg strooide de aardbeving in Turkije en Syrië roet in het eten, zodat de uitvoering van de plannen werd uitgesteld.

* we brachten een leerbezoek aan twee lokale projecten, nl 't Steger en atelier Tekstiel.

* De inventarisatie van kleine basisinitiatieven rond een sociale en ecologische levenswijze werd voortgezet. Aanvankelijk konden we genieten van een succesrijke samenwerking met de mensen van Ecolimburg, maar dit vrijwilligersinitiatief liep wat dood. Het is een steeds terugkerend probleem: er stromen geen ondersteunende middelen meer naar dit soort projecten, wat zorgt voor demotivering..

* Momenteel kent de formule van het samentuinen een felle opgang. Deze projecten zorgen niet alleen voor biologische voedselproductie, maar werken ook erg verbindend (delen van zaden en oogst, maar ook kennis en menselijke aanwezigheid). Twee mensen van de werkgroep zijn actief als procesbegeleiders binnen de Limburgse initiatieven.

* Binnen het Limburgs platform Sterk Sociaal Werk stellen we armoedebestrijding gekoppeld aan duurzaamheid in de focus. De coördinator van dit platform maakte deel uit van de werkgroep.

* Ook bij de oprichting van de Grootouders voor het Klimaat Limburg waren we bij de trekkers, en kreeg het accent klimaatrechtvaardigheid de nodige aandacht.

* We maken sinds enkele jaren deel uit van de stuurgroep van het Trefpunt Armoede Limburg, en zijn nauw betrokken bij nog enkele andere armoedeorganisaties die gestalte geven aan de Internationale Dag van het Verzet tegen de Armoede op 17 oktober. Vanuit die positie hebben we een brugfunctie helpen opzetten tussen de verschillende initiatieven in de provincie, met als resultaat dat zij tot een sterk partnerschap komen en tot een gemeenschappelijke stem in het maatschappelijk debat.

* We begonnen aan de inventarisering van basisgroepen die actief zijn rond natuurbeleving..

* We hielden het thema in de actualiteit via persartikels, als burgerjournalist en in samenwerking met persredacties.

* Het was binnen deze werkgroep dat het idee kiemde om te werken rond duurzame energie in woonwagenvelden. Een nieuwe werkgroep zag het levenslicht (zie lager).

In de volgende jaren willen we er extra aandacht in investeren om de waarden van korte keten, duurzame productie en ethische consumptie over te brengen naar allerlei solidariteitsmaaltijden en sociale restaurants.

3. Werkgroep Interlevensbeschouwelijke Dialoog Limburg (WIDL) en het Trefcentrum voor Levensbeschouwingen

Interreligieuze en interlevensbeschouwelijke dialoog mag niet te vrijblijvend klinken en zich beperken tot hoffelijkheid naar andersdenkenden toe. Daarom spreken we tegenwoordig van **samenwerking** tussen levensbeschouwingen. We willen de mensen van de verschillende religies en gezindten samenbrengen in een actief en gezamenlijk engagement.

Zo neemt de UMB, in samenwerking met de lokale gemeenschap van de Baha'i en met steun van het stadsbestuur, de organisatie op zich van de Wereldgebedsdag. Op de eerste vrijdagavond van maart luisteren 8 à 12 religies en levensbeschouwingen naar elkaars teksten over een thema dat

jaarlijks wisselt. In 2023 kwamen mensen uit 10 verschillende levensbeschouwingen een tekst lezen over de aarde en het klimaat. Het koor Muzamigos zorgde voor de muzikale intermezzi. Er waren 49 bezoekers, die achteraf nog lang met elkaar aan de praat bleven.

De uitbouw van ons Trefcentrum voor Levensbeschouwingen betekent een heel nieuw verhaal. Het werd feestelijk geopend in mei 2022, in en rond de pastorie van Godsheide. Het verenigt mensen uit allerlei levensbeschouwingen en spirituele tradities. Samen zijn we in staat om een nieuw sociaal weefsel te vormen, en te bouwen aan een open ontmoetingsplek. Dit proces vindt plaats vanuit verschillende locaties in het dorp Godsheide (Hasselt).

De laatste jaren werd er in de pastorie veel geïnvesteerd in renovatie en inrichting. Het is nu een mooi gebouw, van buiten en van binnen. We hebben er nu een onthaalokaal bij de ingang rechts. Daarnaast zijn er beneden nog drie lokalen in gebruik. De ruime tuin achteraan leent zich dan weer voor zomeractiviteiten.. En dan is er nog de garage, waar de autonome buurtwerking Unie Godsheide met een materialenuitlendienst (Godskesbieb) van start is gegaan. Maar het project gaat breder dan de pastorie alleen. De kerk leent zich voor grotere publieksevenementen. In het ontmoetingscentrum vond op 14 oktober de viering van 10 jaar UMB plaats (zie lager). Achter de kerk ligt er voorts nog het voormalige klooster en bezinningscentrum van de jezuïeten, nu in gebruik door Bethanië. Hier komt er een boeddhistische sangha samen om aan zenmeditatie te doen. Tussen het onthaalcentrum en het klooster wordt er momenteel een klimaatpark aangelegd. Het plaatselijke ontmoetingscentrum biedt dan weer enkele grotere zalen aan voor maaltijden, dans en andere voorstellingen. Tenslotte is de renovatie van het buurthuis Malpertuus nu achter de rug, zodat we hier ook over kunnen beschikken. Dit alles samen biedt een sterke cluster voor een project met een ruim bovenlokale uitstraling.

De Universiteit voor het Maatschappelijk Belang onderhoudt al jaren contacten met katholieken, protestanten, orthodoxen en kleinere christelijke gemeenschappen; met moslims van verschillende afkomst en traditie; met boeddhisten uit verschillende scholen en vrijmetselaars uit verschillende obediënties; met hindoes en baha'i, alevieten en sikhs; met vrijzinnigen en ahmadiyya, met mensen uit het druïdisme en wicca; met mensen uit "een andere joodse stem" en met mensen die zoekende zijn,... Samen met al deze mensen en groepen willen we gestalte geven aan een spirituele herberg waar iedereen welkom is, een tempel van iedereen. Naast beleving is er ook plaats voor studie. De eerste kast van onze interlevensbeschouwelijke bibliotheek begint vol te geraken. Onze eerste samenkomsten voor interne vorming, in de vorm van tafelgesprekken, zijn opgestart.. Guy Wauters was er onze eerste gast. Daarnaast zal er ruimte zijn voor kunstactiviteiten, tentoonstellingen, religieuze muziek, mystieke dans, ...

In de kerk organiseren we voordrachten voor een breder publiek. Zo hadden we dit jaar Ben Verhaevert te gast op 27 maart. Hij sprak er over druïdisme en andere spirituele groepen die teruggrijpen naar de oude religie, het neopaganisme. Daniël Acke (24/5) stelde vanuit zijn vrijzinnig denken Leo Apostel en Albert Camus centraal. Tenslotte gaven we Carine Van Gerven het woord om haar interlevensbeschouwelijk tableau vivant te bespreken (27/11).

De kunstfotografe Carine Van Gerven nam het initiatief om een reeks foto's te nemen van mensen uit allerlei levensbeschouwingen die rond een tafel zitten, gekleed in traditionele gewaden en omringd door attributen met een symbolische betekenis. Van hieruit werkte ze een tafereel uit in de vorm van een oud schilderij. Ze zal dat verspreiden in de vorm van posters, maar ze gaat ook een boekje uitgeven met diepgaander duiding. Daarnaast heeft ze een filmpje laten samenstellen met interviews van vertegenwoordigers uit de verschillende tradities. Dit verscheen op YouTube, en kan ook als didactisch materiaal gebruikt worden in o.a. scholen.

Tenslotte hebben we een boek samengesteld onder de titel "Levensbeschouwingen in Limburg". Het verscheen dit jaar in samenwerking met Orbit vzw.

4. Werkgroep Duurzame Woonwagenvakken

Op woonwagenterreinen is er sprake van geconcentreerde bewoning. Dat moet perspectieven bieden om aan een duurzame energievoorziening en verwarming te werken.

Om deze gedachte uit te werken, vormde er zich binnen de Werkgroep Armoede en Ecologisch Leven een apart initiatief. Op 27 april van dit jaar werd hiervoor een aparte werkgroep op poten gezet. Mensen van het eerste uur waren Hilde Degol (woonwagenvakking Saamo), Fien Parren (gebiedsgerichte werking stadsbestuur Genk), Maurice Ballard (CleanTechPunt) en een zestal andere geïnteresseerden met elk hun eigen expertise.

Woonwagenbewoners zijn pioniers in het recycleren. Dit zou meer aandacht mogen krijgen. Spijtig genoeg werd deze bedrijfstak grotendeels aan hen onttrokken. Woonwagenbewoners zijn ook pionier in tiny houses en actieve gemeenschapsvorming vanuit nabijheid in bewoning. Onze missie is nu om in samenspraak met de bewoners en in samenwerking met het gemeentebestuur een renovatieproject uit te tekenen, in eerste instantie op de Horensberg in Waterschei-Genk.

Toen bleek dat we konden samenwerken met de Hogeschool PXL, zorgde dit voor een snelle start. Met name Patrick Pilot, opleidingshoofd elektromechanica, zette heel wat aan de gang. Een van zijn studenten, Rob Wuytens van de afstudeerrichting Klimatisatie, schreef een (erg technisch) eindwerk over mogelijke energietransitie op de Horensberg. Het is nu onze taak om de conclusies ervan te implementeren, met aandacht voor een agogische aanpak.

5. Werkgroep Kwaliteitsvolle Media

Hoe kunnen wij als kritische burgers en verontruste nieuwsconsumenten onze stem versterken? Hoe kunnen we in een positieve wisselwerking treden met journalisten, reporters en redacteurs? Het zijn geen evidente vragen in een tijd waarin de pers in de greep raakt van de mechanismen van de vrije markt, en ertoe verleid wordt om te schrijven wat verkocht wordt. Nochtans vinden we in het schrijversgilde heel wat geëngageerde zielen die dit evenzeer betreuren als wijzelf. Ze ervaren vaak dezelfde gevoelens als de kleine opstandige man of vrouw aan de basis. Spreekt het dan niet vanzelf dat we de dialoog aangaan en samen wegen van verandering zoeken? Vanuit de UMB willen we dit proces verder onderzoeken en op gang zetten.

6. Werkgroep Evenementen

En de viering van onze tiende verjaardag

Op 29 september 2018 vonden de lustrumvieringen plaats van 5 jaar UMB en 20 jaar Genootschap De Volle Maan. Hiervoor hadden mensen uit diverse verenigingen elkaar gevonden en vormden ze een werkgroep om het zogenaamde "Feest van de Limburgse Hartelijkheid" te organiseren. Zij zagen in een verjaardagsfeest kansen om de hartelijkheid te promoten en uit te dragen. Maar ze wilden zich vanuit een maatschappijkritische analyse ook strijdbaar opstellen tegen vormen van harteloosheid. Hieruit resulteerde het "Manifest van de Limburgse Hartelijkheid", dat door ruim 30 middenveldorganisaties ondertekend werd. De dag zelf waren er meer dan 220 mensen aanwezig om te luisteren naar toespraken en koorzang, de kunsttentoonstelling en de infostands te bezoeken, en te genieten van een multiculturele maaltijd.

Ook na het feest wilden de partners blijven samenwerken om een boodschap van verbondenheid, sociale cohesie en vredevol samenleven uit te dragen en hiertoe evenementen op te zetten. Gezelligheid en gemoedelijkheid, het zijn misschien minder zwaar op de hand liggende begrippen, maar ze zijn ook een belangrijke bouwstof als we aan een gemeenschap willen werken waarin iedereen zich thuis voelt.

Ondertussen zijn we in 2023, dus vijf jaar later. Ons tienjarig bestaan gaf ons voeding om weer een groter evenement op te zetten en aan onze verjaardag een feestelijk tintje te geven. Op 14 oktober was het zover. We kozen voor dezelfde plaats als vijf jaar geleden, en huurden de helft van het ontmoetingscentrum van Godsheide af. Er kwamen heel wat sprekers aan het woord, verscheidenen uit het politieke werkveld, maar ook de boeddhist Shaku Jinsen en Stef Vandebroek met een lange geschiedenis in het maatschappelijk opbouwerk en nu voorzitter van Sint-Vincentius Limburg. Het Omroerkoor zorgde met haar strijdliederen voor een gepast muzikaal intermezzo, en de Nigeriaanse schilder Martin Oluwadiran fleurde de ruimte artistiek op. Om 16u wandelden we naar de weide voor de pastorie voor de onthulling van een symbolisch UMB-beeldhouwwerk van de hand van Marleen Reumers. Vanaf 17u konden de bezoekers, of liever de deelnemers, een multiculturele maaltijd nuttigen, bereid door een sociaal kookproject.

Daarnaast waren mensen van deze werkgroep betrokken bij de herdenking van 50 jaar Wereldscholen. Dit was een maatschappelijke vernieuwingsbeweging die o.a. aan de wieg stond van buurthuizen en de eerste Limburgse wereldwinkel, die van Hasselt. Wereldscholen is nog altijd een inspiratiebron voor de UMB. Ook hier konden we bijna een jaar lang terugvallen op een dankbare samenwerking met de Hogeschool PXL: een studente tekende als afstudeerproject de website uit.

Hopelijk vinden we de komende jaren nog aanknopingspunten om met deze Werkgroep Evenementen ons elan uit te dragen.

voormalige werkgroepen die niet meer als dusdanig actief waren:

De *Werkgroep voor een Leefbare Economie* werd opgenomen in de Werkgroep Armoede en Ecologisch Leven.

Kwamen niet meer samen:

De *Werkgroep Lakota*, die acties opzette om dit Noord-Amerikaanse volk te steunen en de cultuur ervan uit te dragen.

De *Werkgroep Arabisch*, die aan taalstudie deed en contacten onderhield met de Arabisch sprekende mensen. De website www.arabischlexicon.com, bijna 1.500 pagina's groot, wordt onder redactie van Marcel Vanderhoydonc wel nog verder aangevuld. Zij vergemakkelijkt de studie van het modern Standaardarabisch.

VI. Kraamkamer voor nieuwe verenigingen

Verandering ontstaat voor een deel vanuit het opborrelen van nieuwe ideeën aan de basis. De UMB wil hiervoor mensen samenbrengen. En op sommige momenten slaat de vonk op zo'n manier over tussen de vrijwilligers binnen de UMB dat er een nieuw project op de wereld wordt gezet dat uitgroeit tot een aparte vereniging. Greenpeace Limburg en Hart boven Hart Limburg ontstonden zo in 2014 in de schoot van de UMB. Mensen van de UMB zijn nu nog actief in en begaan met deze werkingen.

Eind 2017 werd de opstart van de Armoedevakbond vanuit de UMB-stuurgroep gestimuleerd en mee getrokken. Deze organisatie zet sinds 2019 zogenaamde 'diversiteitstafels' op rond uiteenlopende thema's als menselijke machtsverhoudingen, noodzakelijke bestaansmiddelen, levensbeschouwing, geweld en culturele achtergrond.

In 2019 stond de UMB ook mee aan de wieg van de Grootouders voor het Klimaat Limburg, en even later de Klimaatcoalitie Limburg. Datzelfde jaar werd er een tijdelijke Werkgroep Diversiteit in het leven geroepen, in samenwerking met Vormingplus Limburg, Humanistisch Verbond Limburg en de Armoedevakbond.

In het voorjaar van 2020 stond de UMB mee aan de wieg van de nieuwe burgerbeweging De Ring. Tijdens de coronajaren zette ze geregeld een parade over de Groene Boulevard op, onder de noemer Kringlopen. Langs deze weg bleef het mogelijk om elkaar te ontmoeten (in open lucht), actief te zijn en boodschappen door te geven aan de pers (wat wonderwel lukte). We werkten rond twee basisthema's: een warm maatschappelijk klimaat en niet te warm meteorologisch klimaat. Solidariteit en duurzaamheid dus. Na corona werd teruggegrepen naar binnenactiviteiten.

Begin 2021 kwam er binnen de UMB een eerste aanzet voor wat later het comité Red Limburg zou gaan heten. De doelstelling ervan is om het provinciaal beleid te beschermen en te versterken, om zo alle socio-economische en socioculturele potenties binnen de provincie maximaal tot ontplooiing te kunnen brengen. Het eerste strijdpunt was: voorkomen dat er drie referentieregio's zouden uitgetekend worden binnen de provincie. Die zouden het beleid dreigen te versnipperen. We kenden hierin succes: Limburg werd opgenomen als één referentieregio. Hiervoor kregen we de steun van 69 organisaties en instellingen. In 2022 lanceerden we een tweede strijdpunt, met name een provinciale aanpak van de woonnood. We schreven een oproep uit voor de oprichting van een taskforce om het huisvestingsprobleem ter hand te nemen. Ondertussen hebben meer dan 60 organisaties haar ondertekend.

Tenslotte werd de nieuwe dialectkring Godskeskal in september 2022 ingezegend. Hij verzamelt een aantal inwoners uit de lokale families rond de tafel in de pastorie. Een dialectavond in de kerk met een panelgesprek en koorzang staat op het programma.

VII. Samenwerkingsverbanden

In de loop van een jaar werkt de UMB met heel wat organisaties samen. Als we de afgelopen 10 jaar in ogenschouw nemen, dan zijn er dat zelfs meer dan 100.

Met een aantal partners is deze samenwerking structureel, soms rond een bepaald onderwerp. Zo werd meertaligheid in het onderwijs een hot item binnen de Limburgse Integratieraad. Betaalbaar

wonen blijft het centrale werkthema binnen Hart boven Hard Limburg, Trefpunt Armoede Limburg en Red Limburg.

In andere gevallen speelt groepsvorming een grote rol. Dit geldt bijvoorbeeld voor het Stedelijk Interlevensbeschouwelijk Netwerk Hasselt. Hieruit groeien dankbare en warme contacten om samen aan initiatieven te werken zoals de Wereldgebedsdag en de Open Gebedshuizendag.

Heel wat vruchtbare contacten blijven levend doordat de mensen van onze stuurgroep en werkgroepen in de bestuursorganen van allerlei verenigingen en organisaties zetelen.

Het is toch vaak doordat mensen elkaar persoonlijk kennen dat de samenwerkingsverbanden aanslaan en tot duurzame verbinding leiden. Waarschijnlijk is Limburg een provincie waarin dit relatief vlot verloopt.

VIII. Communicatie

In dit jaarverslag komen we regelmatig terug op het belang van dialoog, samenwerking en vernetting. Het ligt dus voor de hand dat we ons regelmatig buigen over onze communicatie.

We denken hierbij uiteraard niet alleen aan het uitdragen van eigen inhoudelijke boodschappen. Misschien integendeel: in voeling blijven met een breed intersectoraal werkveld is een voorwaarde om te komen tot rijke, genuanceerde en breed gedragen standpunten.

Voor een deel hangt dit samen met de verhoging van onze naambekendheid: het is juist omdat mensen in het werkveld onze organisatie en haar werking leren kennen, dat ze zich aangesproken voelen en partner in de actie kunnen worden.

Het mailverkeer bleek een belangrijk kanaal te blijven. Meer dan 1.000 binnenkomende mails op een maand is geen uitzondering meer. Typisch zijn de vragen naar contactgegevens van andere mensen. Dit past precies binnen het concept vernetting.

We blijven ook inzetten op grotere redactionele artikels in de gedrukte media en interviews op radio en (vooral regionale) televisie. Onze boodschappen worden moeilijker verwoord in korte berichtjes.

We merken dat er in coronatijden een verdere digitalisering optrad in de media. De nieuwsgaring krijgt daardoor een meer individueel karakter, wat tot een verboddeling van de informatie leidt. Hoe groter de drukte op de sociale media, hoe diffuser de nieuwsspreiding. Dit bemoeilijkt natuurlijk onze missie, die er net uit bestaat om verbinding te leggen.

Het spreekt vanzelf dat corona ook de fysieke aanwezigheid bemoeilijkte. Met het nodige geduld en doorzettingsvermogen slagen we er geleidelijk in om de losgekomen draden weer samen te brengen.

De snelle evoluties in het medialandschap zorgen ervoor dat we in 2024 extra aandacht zullen moeten schenken aan nieuwe ideeën in onze externe communicatie.

Tijdsband met enkele markante gebeurtenissen

30/1: Luc Vankrunkelsven over macro-oecumene

31/1: persconferentie over digitalisering en sociale uitsluiting

4/2: overlegtafel Siloam

7/2: overleg met verenigingen in de Pionier over contactdag Zwartberg
gespreksavond met Sammy Mahdi

3/3: Wereldgebedsdag

27/3: Ben Verhaevert over neopaganisme

4/4: Johan Danen over grote milieudossiers

27/4: start Werkgroep Duurzame Woonwagenvelden

22/5: Daniël Acke over vrijzinnige spiritualiteit

1/6: werkveldcommissie bij PXL-sociaal werk

13/6: AV UMB

8/7: bezoek sikhtempel Sint-Truiden

18/9: klimaathappening Hasselt

12/10: klimaatavond met Anuna De Wever

14/10: jubileumfeest 10 jaar UMB

- 17/10: werelddag van verzet tegen armoede
- 24/10: verschijnen van boekje "Levensbeschouwelijk Limburg"
- 31/10: interne vorming Trefcentrum: Guy Wauters
- 22/11: inventarisatie kleine levensbeschouwelijke groepen
(met Jef Houbrechts en Bernard Delhaise)
- 27/11: Carine Van Gerven spreekt in kerk Godsheide over haar tableau vivant